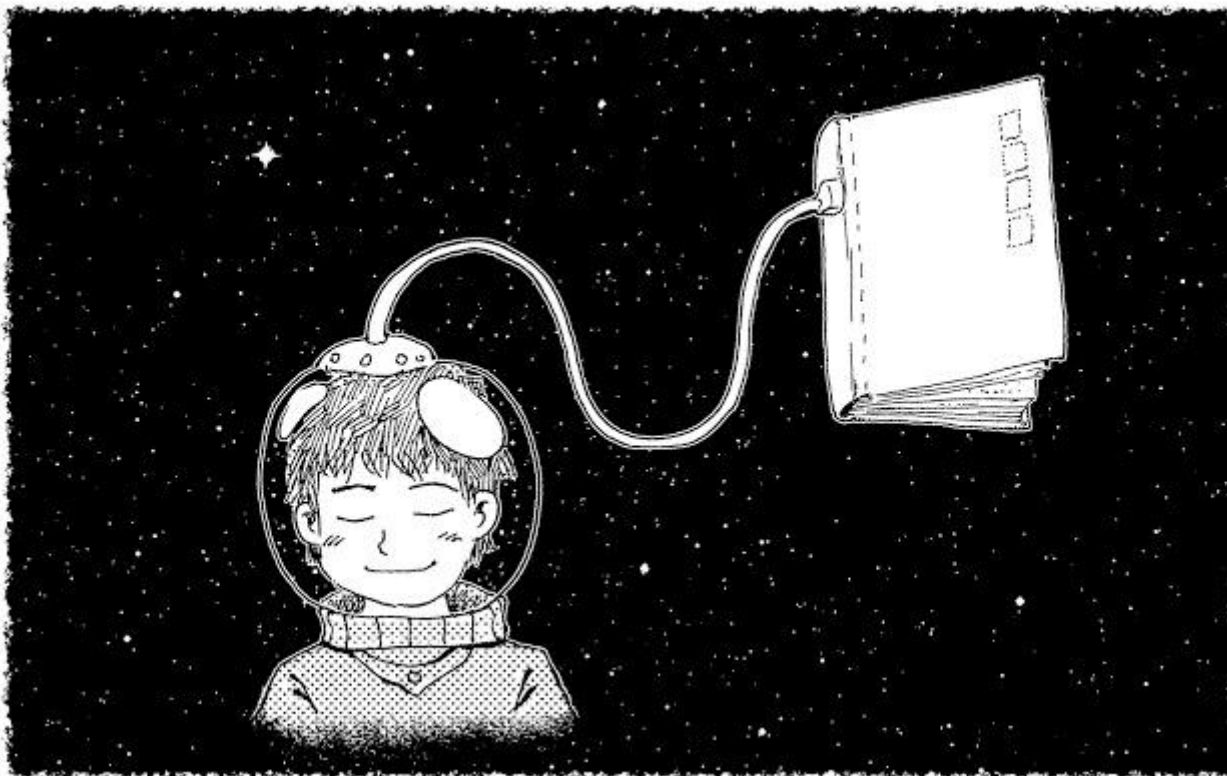

Strategia lewej i prawej półkuli podczas czytania

Spojrzymy na te strategie półkul, które są istotne, gdy mówimy o czytaniu.

To fascynujące, że każda z nich działa wg swojej strategii działania, odmiennej - **współdziałają**, ale ich współdziałanie polega na wzajemnym, wybiórczym blokowaniu aktywności jednej półkuli przez drugą. Co to oznacza?! np. półkula lewa, która specjalizuje się w opracowywaniu informacji językowych, blokuje "językową" aktywność półkuli prawej. Dzięki temu zapewniony jest przebieg zlateralizowanych funkcji mózgu.

Zwykle z lewą półkulą związane są **funkcje mowy, czytanie i pisanie**. Prawa natomiast jest dominująca podczas **rozwiązywania zadań matematycznych, przestrzennych, muzycznych**, ale także niektórych **językowych**.

Zobaczmy jak, analityczno - sekwencyjna strategia LEWEJ PÓLKULI wpływa na opracowywany materiał i przetwarzanie informacji.

LEWA PÓLKULA:

- **kieruje funkcjami analitycznymi i relacyjnymi**, np. "dostrzega" elementy liter, wszystkie kropki i kreski (np. w literach *ś, ź*), a także **widzi zależność między obecnością znaku lub jego brakiem** (w literach *l, ł* lub *n, ñ*);
- organizuje informacje w sposób **sekwencyjnym**, np. układa kolejność głosek w wyrazach *kto - kot*, zmieniając ich znaczenie;
- przetwarza (odbiera i przechowuje) **bodźce znane**;
- kieruje się w procesach identyfikacji bodźców (np. obrazów graficznych liter) **związkami logicznymi**;
- dokonuje porównywania bodźców poprzez **ujęcie relacji (związków) między nimi**, np. jest kreseczka (*t*), nie ma kreseczki (*l*), jest pętelka (*q*), nie ma pętelki (*a*);
- odbiera i rejestruje **upływający czas**;
- zawiaduje pamięcią dotyczącą **ogólnej wiedzy o świecie**;
- **ukierunkowuje uwagę**;

- **odbiera, identyfikuje i różnicuje** dźwięki mowy;
- przetwarza materiał związany z **cichym czytaniem**;
- odnajduje **rymy**;

Analityczno-sekwencyjne systematyzowanie materiału jest ściśle uzależnione od upływającego czasu. Kolejność dźwięków w wyrazach musi uwzględniać ich uporządkowanie w czasie (wzajemne następstwo).

PRAWA PÓLKULA - przetwarza informacje holistycznie (globalnie) przez całościowe i symultaniczne (jednoczesne) analizowanie wszystkich cech bodźca.

Ta strategia jest **niezależna od przebiegów czasowych**. Globalne rozpoznanie wyrazu następuje jednocześnie.

- w związku z tym, że **kieruje funkcjami globalnymi**, np. może porównywać globalne "obrazy" zapisanych słów;
- steruje procesami orientacji na **bodźce nowe**;
- kieruje się procesami identyfikacji bodźców **podobieństwem fizycznym**, np. *tata* i *łata* mogą być rozpoznawane jako takie same słowa, litery *s* i *ś* jako identyczne;
- dokonuje przetwarzania wszystkich **informacji przestrzennych**, także specyficznych, takich jak identyfikowanie twarzy;
- przetwarza i przechowuje **informacje muzyczne i matematyczne**;
- odbiera informacje dotyczące **przekazywanych uczuć** (przede wszystkim negatywnych);
- specjalizuje się w rozpoznawaniu **figur geometrycznych, podstawowych cech bodźców**;
- rozpoznaje bodźce zawierające **ładunek emocjonalny**;
- identyfikuje znaczenie **reakcji mimicznych**;
- reguluje emocjonalną **ekspresję twarzy**;
- rozpoznaje gesty wyrażające **emocje**;
- reguluje ocenę znaczenia **informacji emocjonalnych** w sytuacji komunikacji społecznej, np. pozwala rozumieć, co oznacza podniesiony ton rozmówcy lub nagłe ściszenie głosu na widok jakiejś osoby;
- rozumie słyszane i odczytywane globalnie konkretne **rzeczowniki w mianowniku**;
- identyfikuje i różnicuje **samogłoski**;
- kontroluje **kierunek czytania** (w naszej kulturze od lewej do prawej);
- kontroluje **intonację, akcent i rytm**;
- pozwala **rozumieć kontekst wypowiedzi**, także metafory;

Wiedza na temat mózgowej organizacji funkcji językowych pozwala zoptymalizować proces oddziaływań dydaktycznych. Początkowy etap czytania musi uwzględniać **jednoczesne wykorzystanie obu półkul mózgu**. Dzieje się tak podczas **powtarzania**. Wszystkie omawiane (już od kolejnego artykułu) etapy czytania będą uwzględniać sposób przetwarzania informacji charakterystyczny dla obu półkul mózgowych - i co ważne → stymulacja **symultaniczna i sekwencyjna** pozwala w optymalny sposób wspierać dzieci z prawostronną lateralizacją.

Bibliografia:

"Kocham uczyć czytać" J. Cieszyńska

"Metoda Krakowska wobec zaburzeń rozwoju dzieci" J. Cieszyńska

Obraz: Pixabay